

Ljubljana, sobota 1. julija 1939

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemski nedelje in praznike. // Inserati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petih vrst Din 4. // Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. // "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Sloščkov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Mednarodna napetost vedno hujša:

Priprave za prevrat v Gdansku

Po zadnjih vesteh so začeli narodni socialisti kopici v Gdansku orožje in municijo ter graditi utrde — V proglasu prebivalstvu napovedujejo za prihodnje tedne odločilne dogodke in priklicitev Gdanska Nemčiji — V Varšavi, Parizu in Londonu računajo z resnimi zapletljaji morda že v prvi polovici julija

London, 1. julija br. Iz Gdanska prihajo vedno bolj alarmante vesti o pripravah narodnih socialistov za prevrat in priključitev Gdanska k Nemčiji. Po vseh, ki jih je sprejelo zunanje ministrstvo, kopicijo Nemci v Gdansku ogromne količine vojnih potrebsčin in se sploh pripravljajo na okupacijo gdanskega ozemlja. V Gdansku prihajo vsak dan novi »turisti«, ki se takoj po prihodu pretvirojijo v člane zborna prostovoljev, ki se snuje v Gdansku kot nekaka vojaška organizacija gdanskega senata. V ta zbor so pozvani vsi mladenci od 16. do 20. leta starosti, ki stalno prebivajo v Gdansku, s »turistikom« iz Nemčije pa se bo število članov tega zborna izpopolnilovalo tako dolgo, da bo doseglo 100.000 mož.

Skrivno dovažanje orožja in municije

Preko vzhodne Prusije in po morju dovažajo neprestano orožje, municijo in druge vojne potrebsčine. Ti transporti gredo vedno samo ponos. Iz vzhodne Prusije prevažajo orožje in prostovoljce v zaprtih tovornih avtomobilih in v vozovilih za pohištvo, po morju pa na nemških, španskih in italijanskih trgovskih parnikih. Po dosedanjih ugotovitvah so na ta način spravili v Gdansku že blizu sto topov raznih kalibrov. Dalekostrelne topove so namestili na takovo zyanem Škofovem hribu, kamor je od včeraj dalje zabranjen vsak dostop civilistom in tujcem. Vse dohode na hrib so zasedli SA- in SS-oddelki.

Kako nameravajo izvesti prevrat

Po načrtu, ki je bil izdelan za izvedbo prevrata v Gdansku, bo v kratkem sledil obisk nekega visokega nemškega funkcionarja.

Ob priliki tega obiska bodo prirejene velike manifestacije za Nemčijo, takoj nato pa bo gdanski senat sklenil in formalno proglasil priključitev Gdanska k Nemčiji in pozval Nemčijo, naj s svojo vojsko zasede gdansko ozemlje. Na ta način bi se naj izvršil prevrat docela na notra-

njo pobudo Gdancov samih brez vmešanja Nemčije, ker mislijo, da tako ne bodo imeli povoda za intervencijo niti Poljske, niti Anglija in Francije, s katerimi upajo, da bi se po »izvršenem činu« že dosegel kak sporazum.

Proglas gdanskemu prebivalstvu

Glavno glasilo gdanskih narodnih socialistov »Danziger Vorposten« je objavil proglas na prebivalstvo Gdanska, v katerem pravi, da je baš v prihodnjih tednih treba ohraniti mirne živce in hladno kri. Prebivalstvo naj se zaradi ničesar ne vznenira, ker bo vse, kar se bo zgodilo, služilo samo enemu cilju: izvojevanju svobode in vrnitvi v domovino. Proglas tudi naglašen, da bo sklep o tem kmalu objavljen, čeravno točen datum še ni določen. V pomirjenje javnosti, ki se zelo boji reakcije na strani Poljske, navaja proglas, da se Poljske ni treba batiti, ker je mnogo bolj slabnotna, kakor pa se na prvi pogled dozdeva. Proglas končuje z besedami: Prepričani smo, da se bo kaj kmalu izkazalo, kako malo sta Anglija in Francija pripravljeni, v odločilnem trenutku podpreti poljsko oholost.

London, 1. julija br. V pretekli noči je izdala poljska vlada komunike o ustanovitvi prostovoljnega zborna v Gdansku, ki ga bodo sestavljali narodni socialisti v starosti 16 do 25 let, o zalogah živež, ki se kopijoči po vseh gdanskih skladisih, o topovih, ki so jih vtipotapili na gdansko področje iz Vzhodne Prusije in jih tudi že razpostavili na nekaterih krajinah južno od Gdanska. Vse to ne pušča več nobenega dvoma o tem, kako resno se razvija položaj. Kljub vsem nasprotinim vestem je popolnoma jasno, da se nekaj pripravlja. V Vzhodni Prusiji in v Pomorjanski se koncentrirajo veliki oddelki nemške vojske, prav tako kakor pred prvo češkoslovaško krizo.

Angleski poslanec v Varšavi Cunard je bil brzjavno pozvan v London in je včeraj popoldne z letalom zapustil Varsavo. Prav tako je bil tudi francoski poslanec Noel pozvan na poročanje v Pariz.

Poljaki mirno čakajo so pa pripravljeni takoj nastopiti v zaščito svojih pravic

Varšava, 1. julija e. Čeprav v Varšavi vedo, da se v Gdansku organizirajo dobrovoljni zbori, z največjo hladnokrvnostjo gledajo na razvoj situacije. Po zadnjih vseh grade Nemci z vso naglico lesene vojašnice za vojsko in pripravljajo vojaške uniforme za ljudi, ki prihajajo iz Vzhodne Prusije, zbirajo se rezervna hrana in neprestano se dovaža tudi vojni material. Okrog Gdanska so začeli graditi tudi utrde. Na bližnjem hribu so postavljeni protiletalski topovi. Po najnovnejših vseh vseh iz Gdanska se na vseh stankih narodno-socialistične stranke v Gdansku in okolici množe govorji, v katerih govorniki odkriti naglašajo, da bo Gdansk v najkrajšem času priključen Nemčiji.

Kljub vsem tem vistem pa vladu v Varšavi popoln mir. Smatrajo sicer, da se v Gdansku nekaj pripravlja, vendar vzbuja začudenje samo to, da so te priprave tako javne. Zato se marsikdo sprašuje, ali gre za organizacijo majhnega puča ali samo za poizkus, da se izvole Poljska, da bi aktivno interveniral. V političnih krogih prevladuje mnenje, da je namen vse te koncentracije v Gdansku izvajati Poljsko in kakršno nepremišljenu dejano.

Zunanji minister Beck, ki se je mudil več dni v notranjosti države, se je glede na večjo mednarodno napetost včeraj vrnil v Varšavo in je imel več konferenc s svojimi sotrudniki. Zastopnik vlade je dal listom naslednjo izjavlo:

Rusija se pripravlja

Moskva, 1. julija br. Poleg ruske vojske in letalstva pripravlja velike vojne vaje tudi rusko vojno brodovje. Na Tihem oceanu so se v bližini Vladivostoka vaje že pritele. Na Črnem morju se zbirajo rusko vojno brodovje v severopoljski luki. Prav tako se je zbra-

lo že vse vojno brodovje na Vzhodnem morju.

London, 1. julija i. Angleški minister za municijo je imel včeraj v Glasgowu velik govor, v katerem je podprt, da se bo Anglija uprla vsaki akciji, ki bi temeljila na silni. Anglija je dozaj klub vsem izpadom ohranila svoje dostopanstvo in svoj mir, čeprav jo skušajo slikati kot slabotno in jo smeti. Toda vedeti je treba, da imata tudi potrežljivost in dostojanstvo Chamberlaina in lorda Halifaxa svoje meje. V primeru napada se bo Anglija krepko postavila v bran in prav tako bo krepko reagirala tudi v primeru agresivnosti drugih držav.

Novi vpoklici v Angliji

London, 1. julija e. »Daily Mail«, javlja, da vplivni konservativni krogi

izvajajo pritisak na Chamberlaina, da bi bili poleg letnika 20., ki je že pod orožjem, vpoklicani pod orožje tudi letniki 21, 22, 23 in 24. Z vpoklicem teh letnikov bi bila povečana aktivna angleška vojska za 1 milijon mož.

Ameriški poslanek v Londonu odgovil pot v Washington

New York, 1. julija br. Ameriški veloposlanik v Londonu Kenedy, ki bi imel danes z letalom odpotovati, je odložil svoje potovanje v Washington radi razvoja evropskega političnega položaja v zadnjih 24 urah. Ameriški veloposlanik je imel včeraj več telefonskih pogovorov s predsednikom Zelenjenih držav Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom.

Tajni sestanek Mussolini-Hitler

Po obisku na Reki je Mussolini odletel v Monakovo in se sestal s Hitlerjem

Rim, 1. julija br. V dobro informiranih rimskeh krogih se uporno vzdržujejo vesti, da sta se preteklo nedeljo tajno sestala Mussolini in Hitler. Mussolini je po obisku na Reki odletel s svojim letalom v Monakovo, odkoder se je z avtomobilom odpeljal na Berchesgaden, kjer se je sestal s Hitlerjem. Razgovor oba diktatorjev je trajal nad

dve uri. O čem sta razpravljala, seveda ni znano, splošno pa domnevajo, da sta govorila o izvedbi načrtov za urenje nemških in italijanskih ciljev. Po sestanku se je Mussolini vrnil z letalom v Italijo. V rimskih službenih krogih teh vesti niti ne potrjujejo niti ne demantirajo.

Obisk Kjusečevanova v Berlinu

Mušanov gre v Pariz in London

Sofija, 1. julija e. Ministrski predsednik Kjusečevanov odpotuje v pondeljek na službeni obisk v Berlin. Formalno gre na slavnitev obiska, ki ga je pred dvema letoma napravil v Sofiji tedanjem nemški zunanjinski minister Neurath. Predsednik sobranja Mušanov je za nedolenoč čas odgovil svoj namen obisk v Parizu r. Londonu. V političnih krogih zatrjujejo, da je prišlo do odgovrite na izrecno intervencijo nemške vlade, ki ne bi želela, da bi obisk Mušanova zbudil vtis, kakor da vodi predsednik sobranja v Parizu in Londonu po-

litične razgovore istočasno, ko se mudi ministrski predsednik na uradnem obisku v Berlinu.

Sofija, 1. julija b. Iz zanesljivega vira

da doznavata, da bo predsednik sobranja Mušanov v kratkem obiskal London. Njegov londonski obisk se sicer označuje kot obisk zasebnega značaja, toda nobenega dvoma ni, da bo Mušanov, ki velja za enega izmed najbolj sprehajalnih bolgarskih politikov, izkoristil svoje bivanje v Londonu za važne politične razgovore.

Naslednik dr. Spahe

Sarajevo, 1. julija e. Snoči po pogrebu dr. Mehmeda Spahe so se zbrali vsi poslanci in senatorji muslimanske stranke iz Bosne in Hercegovine. Sestanku je predsedoval dr. Halidbeg Hrasnica. Po kratkem medsebojnem razgovoru so poslanci in senatorji soglasno sklenili, da kot političnega naslednika pokojnega dr. Spahe izvolijo ministra brez portfelja dr. Džafaera Kulenovića. Na konferenci je predstavljeni ministrski predsednik Dragiša Cvetković, ki je imel kratek govor v spomin pokojnega dr. Spahe, hkrati pa je izrazil svoje prepričanje, na bo njegov načrt sledil politiki pokojnika in bo na način zagotovil uspešno nadaljevanje dosedjanje politike JRZ. Po govoru predsednika vlade se je minister Kulenović zahvalil za izkazano mu zaupanje, podarjalčo, da bo vedno nadaljeval politiku dr. Spahe. V istem smislu je podal izjavilo tudi novinarjem. Glede hrvatskega vprašanja je izjavil, da sedaj o tem ne more ničesar reči, vendar globoko veruje v sporazum.

Pogajanja v Moskvi

Pariz, 1. julija p. Po vseh iz londonskih virov vsebujejo poslednji franco-angloški pogoj za pogodbou z Rusijo, ki so bili predvčerjanim izročeni Moskvi januarja za 10 držav. Te države so: Finska, Estonija, Letonija, Poljska, Rumunija, Turčija, Grčija, Švica, Nizozemska in Belgija. Glede na to bi v novi pogodbi odpadel tajni protokol o garancijah za baltiške države. Ker predlogi, kolikor mogče upoštevajo vse želje Moskve, se pariski diplomatski krogi nadejo, da bo sedaj prišlo do končnega sporazuma.

London, 1. julija i. Londonski poročalec »Nieuwe Rotterdamsche Kuriér« javlja, da je Anglija poslala v Moskvo nove predloge glede Nizozemske in drugih držav.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Henlein in novi položaj Češke in Moravske

Praga, 30. junija AA. (DNB). Pokrajinski voditelj in namestnik Konrad Henlein je včeraj uradno obiskal glavno mestno protektorata Češke in Moravske. Snoči je imel govor, v katerem je med drugim dejal, da Nemčija smatra sedanje stanje za definitivno in nespremenljivo, v kolikor se nanaša na odnos s med Češko in Moravsko ter Nemčijo. Nemčija nikoli ne bo več dovolila, da bi se Češka in Moravska ali najmanjši prostor, kjer prebiva češki narod, zlorabili v svetu načrtnega ogrožanja nemških življenjskih pravic ali izvajanja imperialističnih namenov gotovih velesil. Pač pa bo Nemčija spôstovala narodnost Čehov ter pomagala ohraniti lastno življenje češkega naroda. Naša se bo najboljša in najplodnejša oblika prijateljskega sodelovanja in medsebojnega spoštovanja med nemškim in češkim narodom. Nemci ne bodo delali s silo in cinizmom proti češkemu narodu. Čehi bi se moralii iz zgodovine učiti ter imeti hrabrost postopati konsekventno. Potrebno je oboržati se tudi duhovno. Nemški narod je pripravljen pozabiti vse sovraščvo in zavestno do možnosti, da bi se dotikal onega, kar je moji ali tvoji deževnosti sveto v nanjo nastreno... «

— Vse to velja še danes, dasi je Subotic te besede napisal že skoraj pred osemdesetimi leti.

Samo do mej Rusije

Kakor posnetamo po sarajevski »Jugoslovenski politiki«, piše »Westdeutscher Beobachter«: »Z ozirom na to, da hoče angleška politika uničiti nacionalsocialistično državo, izjavljamo kategorično, da Nemčija nima namena, da bi se iz ideoloških motivov pretepa z Rusijo. Rusija ni krija, da je bila sklenjena nemško-italijanska vojaška zveza, s katero je bila Nemčija dana svoboda, da spoštuje pokrajine sovjetske Rusije, pač pa sta to zakrivili Sovjetska Rusija. Nemki življenski prostor preneha na russki meji. S Poljsko, a ne z Rusijo ima rajh svoj spor!«

